

Tomasz E. Kołakowski

Zamiast wstępu

Szanowni Państwo

Koniec pierwszej wielkiej wojny dwudziestego wieku wraz z upragnionym pokojem przyniósł burzliwy rozwój współpracy międzynarodowej, także w dziedzinie elektroenergetyki. Wiązało się to z jednej strony z pewnym ożywieniem życia gospodarczego i celowością wspólnego rozwiązywania wielu zagadnień technicznych, z drugiej powstaniem wielu państw narodowych, które musiały rozwiązywać swoje problemy gospodarcze i infrastrukturalne. Jednym z tych krajów była także Polska odrodzona po ponad studziesięcioletniej niewoli i tworząca jeden organizm państwowy z trzech nie za bardzo podobnych do siebie części, pozostałości rozbiorowych zaborów. Ta ogromna praca wykonywana była w ścisłej współpracy z ludźmi ówczesnej Europy, którzy często okazywali się kolegami z uczelni, w których studiowali Polacy. Odnosiło się to także do elektryków.

Pionierem idei uczestnictwa elektryków polskich w pracy powstających wówczas międzynarodowych organizacji naukowo-technicznych był jeden z najbardziej zasłużonych polskich elektryków profesor Kazimierz Drewnowski, absolwent politechnik we Lwowie i Zurychu, naukowiec i organizator Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej, znakomity taternik i pionier narciarstwa w Polsce Odrodzonej.

W jednym ze swych, jakże licznych artykułów pisał profesor Drewnowski: "Branie czynnego udziału w międzynarodowych pracach naukowych i technicznych, wkładanie własnego dorobku do skarbnicy myśli lub czerpanie z niej, dzielenie się własnym doświadczeniem z innymi narodami lub wzajemna wymiana poglądów z nimi - oto naturalna ambicja każdego narodu kulturalnego". A za taki się ówczesni Polacy uważali.

Na początku "szalonych" lat dwudziestych, kiedy to Paryż stał się stolicą świata, powstały trzy międzynarodowe organizacje energetyczne, istniejące do dziś. W 1921 roku, a więc osiemdziesiąt lat temu, narodziła się Międzynarodowa Konferencja Wielkich Sieni Elektrycznych w Paryżu (Conference Internationale des Grands Reseaux Electriques - CIGRE). W 1924 roku powstała Światowa Konferencja Energetyczna w Londynie (WEC), a w 1925 roku Międzynarodowa Unia Wytwórców i Rozdzielców Energii Elektrycznej w Paryżu (UNIPEDÉ).

CIGRE za swe zadanie uznała tworzenie możliwości do wzajemnej wymiany informacji i doświadczeń o charakterze zarówno naukowo-badawczym jak i techniczno-przemysłowym w zakresie budowy i eksploatacji urządzeń służących do wytwarzania, przesyłu i rozdziału energii elektrycznej wysokiego napięcia.

CIGRE była szczególnie ulubionym miejscem działalności profesora Drewnowskiego, wspomina biograf. Z wyjątkiem pierwszej sesji tej konferencji, kiedy nikt z Polaków nie zdążył skorzystać z zaproszenia, uczestniczył czynnie we wszystkich sesjach w okresie przedwojennym jako delegat Stowarzyszenia Elektryków Polskich i Politechniki Warszawskiej. Ze swych pobytów pisał profesor sprawozdania, które ukazywały się w "Przeglądzie Elektrotechnicznym". Profesor opracował także pierwszy polski referat na sesję w 1925 roku. Na sesji w 1927 roku został wybrany na wiceprezesa konferencji. W latach 1925 - 1939 odbyło się siedem sesji plenarnych CIGRE i zgłoszono na nich 16 referatów polskich, a autorem lub współautorem połowy z nich był profesor Kazimierz Drewnowski.

Po wojnie w 1948 roku reaktywowano Polski Komitet Wielkich Sieni Elektrycznych, który działał przy Państwowym Instytucie Elektrotechniki i pod patronatem SEP pod

przewodnictwem innego luminarza elektryki polskiej, profesora Włodzimierza Szumilina, który był wiceprzewodniczącym i stałym członkiem Rady Zarządzającej CIGRE. Od 1956 roku Polski Komitet WSE działa przy Instytucie Energetyki, a obecnym przewodniczącym jest profesor Andrzej Piłatowie z. Liczba referatów zgłoszonych przez polskich specjalistów przekroczyła już 50, a Polska jest reprezentowana w prawie wszystkich komitetach studiów przez naszych przedstawicieli, którzy rekrutują się spośród wybitnych fachowców, profesorów wyższych uczelni, projektantów oraz doświadczonych praktyków przedsiębiorstw energetycznych, elektromontażowych. Przebieg zwoływanych co dwa lata, zawsze w Paryżu, konferencji oraz toczących się tam dyskusji nad referatami zgłoszonymi przez poszczególne komitety krajowe, publikowany jest w specjalnie temu tematowi poświęconemu numerowi "Energetyki". Polski Komitet Wielkich Sieni Elektrycznych, a także redakcja mają nadzieję, że dzięki temu informacje i materiały CIGRE, stanowiące cenne, wyprzedzające swą tematyką o kilka lat inne publikacje o najnowszych osiągnięciach w zakresie elektroenergetyki, w miarę szybko docierają do zainteresowanych.

Na zakończenie słów kilka o nieco innym aspekcie działalności CIGRE. Otóż aktywny udział w jej pracach biorą także elektrycy polskiego pochodzenia pracujący i żyjący na całym świecie. Niżej podpisany miał, na początku lat pięćdziesiątych, możliwość spotkać się i przeprowadzić bardzo interesującą rozmowę z panem Jerzym Z. Lepeckim, ówczesnym dyrektorem firmy INTERFACE Engenhaña, Cosultoria e Empreendimentos z Rio de Janeiro i przewodniczącym CIGRE. Mój rozmówca był Polakiem odwiedzającym już niepodległy kraj swych przodków i bliskim krewnym majora Mieczysława Bohdana Lepeckiego, adiutanta Marszałka Józefa Piłsudskiego w ostatnim okresie życia tego Wielkiego Polaka.

Podczas rozmowy pan Jerzy Lepecki przedstawiając wiele informacji na temat działalności polskich elektryków w Brazylii wspominał także o podobieństwach między energetyką polską i brazylijską polegających na dominacji jednego nośnika energii, jakim w Polsce jest węgiel, a w Brazylii biały węgiel napędzający olbrzymie elektrownie wodne. Przewidywał wówczas możliwe negatywne skutki takiego stanu. Występujące w tym roku ograniczenia dostaw energii elektrycznej dla odbiorców brazylijskich spowodowane długotrwałą suszą i katastrofalnym obniżeniem poziomu rzek potwierdziły te prognozy.